

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъэзет

ПЭРЫТХЭМ ЯЗЭГҮКІ

Адыгэ Республикаем и Лышхьэу Къумпыл Мурат игуукъекікэ зэхащэгъэ ныбжыкъэ слетэу «Фышт-2018-рэ» зыфиорэм хэлэжъагъэхэм агу шүкъэ кынэжьыщт. Дэкыгъор шыхапэуи, гуапэуи хуугъэ.

Шышхьэум и 17-м къыщегъэжъагъэу и 19-м нэс шэныгъэу алэклэхэмкэ, спортым е нэмэгдэхэмкэ ялэгъухэм къахэштэгъэ ныбжыкъэ 250-м ехъу юфтхъабзэм хэлэжъагъ. «Адыгэ макъэм» илофыштэу Гъонэжьыкъо Сэтэнае зеклом щыагъ. Къалъэгъугъэм, ныбжыкъэхэм гупшысэу аригъашыгъэхэм, Лышхьэу зэдэгүүштэгъо адишыгъэхэм ар яшхъатыгъ.

Ныбжыкъэхэр зэрихъигъэх

Ныбжыкъэхэм ягъусэу Къумпыл Мурат Яворовэ гъэхунэм къыщегъэжъагъэу гъэлсэфыпэ-къэуцуплэу «Фышт» зыфиорэм нэс адэкуагъ. Километрэ 12 фэдиз ахэм зэрэнкыагъ. Адыгейим ичыюпс идэхагъэ нэрылтэгъоу, аш игъэхүнэхэр, ипсынкэлчхэр къаплыхъэхэзэ юфтхъабзэм хэлэжъагъэхэр зэрэгээчэфхэу Фышт ыльялсэ нэсыгъэх.

Зеклом хэлэжъагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, муниципаль-нэ образованихэм, къоджэ посуплэхэм ялашхэр, кълээгъаджхэр, нэмэгдэхэри.

Шышхьэум и 17-м пчэдийхым сыхатыр 8-м адэж зекло ежъэгъэ купым Республикаем илаща ахэтэу гъогу техагъэх. Мээхэм, гъэхунэхэм, нэмэгдэхэм зэфэшхъафхэм уапхырыкыныр псынкыагъэп, ау зыгъэзжын гухэль зиэ къахэгъыгъэп.

Гъозерыплэ къушхьэтхым дэжь къызэсхэм, купыр къеуцугъ. Хэгъэгү зэошхом ильхъан, 1942-рэ ильэсийн ишишхьэу мазэ, пым пэуцужьыгъэхэгъэ пограничникхэм яшлэж щагъэлтэгъагъ. Адыгейир шыхафит зашыжыгъээр

ильэс 65-рэ зэхъум мыжъобгъоу аш щагъэтэлтигъэм дэжь щытхэу тарихыр агу къагъэгъыгъ, сурэтхэр зытырахыгъэх.

Мафэм сыхатыр 3-хэм адэжь купыр

зыгъэлсэфыпэу «Фышт» нэсыгъ. Нахь псынкыагъэхэри ныбжыкъэхэм ахэтгэгъэх, мыгуяе, ыльягъурэм ыгъэрэзээу къушхьэу дэклюягъэхэри къахэгъыгъэх.

Гъогуонэ къыхэе зэрэнкыагъэхэм

къахэмышэу ныбжыкъэхэр чэфым зэрихъэштэгъэх. Куп-купэу гошгъэхэу волейбол, стритбол нэмэгдэхэм кэ зэнэкъоктогъэх.

(Икъех я 4 — 5-рэ н. арыт).

Курскэ заор заухыгъэр ильэс 75-рэ мэхъу

1943-рэ ильэсийн шышхьэум и 5-м къыщегъэжъагъэу и 23-м нэс Курскэ дэжь щыкъогъэ зэошхор анахь мэхъанэ зиэхэм ашыщ хуугъэ. Орелрэ Белгородрэ азыфагу километрэ 300 зикъхьэгъэ гъогум агу щыкъуагъ. Теклоныгъэшхом өкүрэ «льэмиджхэм» мыр анахь шыхъэлгъ.

Курскэ щыкъогъэ зэпэуцужьым нэмэгдивизие 30 тидзэхэм щызэхагъэтэкъуагъ. Укыгъэми, улагъэми, гъэрэу аштагъэми нэбгырэ мин 500-м ехъу пым членагъ аш щишыгъ. Ти Узшыгъэ Къуачхэхэм

ядзэкъоли нэбгырэ мин 860-м ехъурэм щыщэу мин 255-рэ зыдэхъуагъэхэр амышэу къодыгъэх.

(Икъех я 2-рэ н. ит).

Чыиг шыхъапэр льапсэм егъэбагъо

Адыгэ къужым и Мафэ Мыекъопэ районым ит юофшаплэу «Руфа-Турым» игъэкотыгъэу щагъэмэфэкыагъ. Урысаем ишьольырхэм, 1943-рэ къэралыгъохэм къарыкыгъэхэм Адыгэ Республикаем щыкъорэ зэхахъэр къагъэдэхагъ.

Москва, Гурит Азием ихэгъэгүхэм, Тыркуем, Ростов, Волгоград хэхүхэм, Краснодар краим, Темир Кавказым, нэмэгдэхэм ашыпсэхүхэрэм Сырыфыг тащыулагъ.

Къушхьэпс чъэрэу Сырыф шэмбэт мафэм къэбзэ дэдэу къэлъагъоштыгъ. Псым иорхэр мыжъохэм къяутэхэй, лягэу заштэй. Лъэмиджышихоу нэпкъхэр зэфээзышэрэм нэбгырипш пчагъагъэ рэкло. Лъэмиджым тетхэу заплыхъэ, Сырыф ичъакъэ агъашыгъ. Тыгъэу къепсырэм инэбзийхэм псыхъо чъэрэу къагъэшэты. Тыркуем къикыгъэ ныбжыкъэ купым адыгэ буракъыр лъэмиджым щегъэбатэ, нэпээпль сурэтхэр бэмэ атырахы.

(Икъех я 7-рэ н. ит).

Шаев Вадим Алексей ыкъор

Къалэу Мыекъупэ зы мандат зиэ ихэдзыпэ коеу N 9-мкэ Адыгэ Республика и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатынымкэ кандидат

1977-рэ ильэсүм щилэ мазэм и 17-м Республика Татарстан съкъышынхъугь. 1994-рэ ильэсүм сиунашо сигусэу Адыгэ Республика дэт псэуплэу Яблоновскем съкъекложыгъ. Краснодар дэт межрегиональ монтаж техникумыр къызысэухым ыуж псэольэш участкэм мастеруу сыйшлэжьагь.

2013-рэ ильэсүм къалэу

Мыекъупэ дэт Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетир къесуухыгъ, инженер сэнэхъятыр зээгэгъотыгъ. 2011-рэ ильэсүм къызыублагъэу 2012-рэ ильэсүм нэс муниципальнэ образованиеу «Яблоновскэ къэлэ псэуплэ» зыфилорэм иадминистрации ЖКХ-мкэ иотделэу санитариймкэ шапхъехэм язытет зэра-

тъэцаклэрэм иуплэкун фэгъэзагъэм ведущэ специалистэу юф ѿшислаагь.

Мы лъэхъаным ООО-у «Управляема компанieu «Престиж» зыфилорэм юф ѿшислаагь, ашдаклоу ООО-у «Управляема компанieu «Престиж плюс» зыфилорэм инженеруу сыйт.

Унагьо сил, пхууиту сэплу. Муниципальнэ образованиеу

«Яблоновскэ къэлэ псэуплэ» зыфилорэм инароднэ депутатхэм я Совет политическэ партиеу ЛДПР-м ыцлэкэ сиридепутат.

Политическэ партиеу ЛДПР-м и Адыгэ шъольыр къутамэ съкъыгъэлэгъуагь.

Тэрээу шъухад – ЛДПР-м шумакъэ фэшьт!

Лъйтэнэгъэ сыйшлэфэзшэу, Шаев Вадим Алексей ыкъор

АР-м ипрокуратурэ къеты

Нахь макІэ мэхъуми...

2018-рэ ильэсүм имээхэу пыкыгъэм къольхъэ тын-Іыхынным пэшиуеклорэ экспертизэр республикэ прокуратурэм зешын, къэралыгъо хэбзэ ыкли чыпэ зыгъэлорышижын къулыкъухэм альэнкъокэ шэпхъэ-правовой акт 760-рэ атхыгъ, ахэр къольхъэ тын-Іыхын ишшан зиэ хъугъэ-шэгъэ 800-м ехъу.

Хэукононгъэхэр дэгээзыжыгъэнхэм фэшл 750-мэ прокурорхэр ахэлпльагъэх, ахэм зээфхысыжьэу афхууцэхэмкэ къольхъэ тын-Іыхын ишшан зиэ хъугъэ-шэгъэ 671-р эзклатъэжыгъ.

Лъялпльэн къулыкъум изэфхысыжьхэм къизэрэгнафэрэмкэ, шэпхъэ правовой актхэм нахьбэу къахафхэрэ къольхъэ тын-Іыхын хъугъэ-шагъэхэр зыфхъэхыгъэхэр ишнатэ къизэрэзфагъэфедагъэм, административнэ шыкъэхэр икьюу ыкли игъом зэрэмгъэцэлгэхъэх, нэмыхъэми япхыгъэ юфыгъохэр арих.

Экспертизэм ишшагъэкэ ахэм афэдэ зиэ хъугъэ-шагъэу зэрхэхэрэх япчагъэ нахь макІэ зэрхэхурэм щеч хэлээ.

Зыми емыпхыгъэ коррупцием пэшиуеклорэ экспертизэм изэфхысыжьхэр къулыкъухэм, организациехэм ыкли ишнатэ зыыгъэм афагъэхынхэ ыкли шоок имылэу мэфэ 30-м къыкъоцл аш хэпплэнхэ, джэуапэу ахэм къыратыжъихэрээр зэрхэгэгэ тхвапэр экспертизэ зышигъэм къыфагъэхыжын фае.

Мыш фэдэ улпльян юфхъабзэхэр зэхэшгээнхэмкэ Адыгэ Республика и Прокуратурэ

общественнэ организациехэм адэлэжжэнэу хязыр.

Къольхъэ тын-Іыхын ишшан зиэ хъугъэ-шагъэхэр шэпхъэ-правовой актхэм къазэрхагъэшыгъэхэм япхыгъэ къебархэр республике прокуратурэм иэллектроннэ почтэ иадресэу proc01adg@mail.ru зыфилорэм къизагъэхъэхээ хэпплэштых ыкли ахэм хэбзэукунонгъэхэр къазыгъэшхэхээ, прокурорхэм унашьохэр ашынштых.

Къулыкъушэ 40-м ехъу агъашынагь

Адыгэ Республика и Прокуратурэ хэбзэ къулыкъухэр, хэбзэухъумэко юкли лъялпльэн къулыкъухэр ишшэхэу УФ-м и Президент ишшан юшиштуу къольхъэ тын-Іыхынным пэшиуеклорэ шэгъэ. Лъялпкъ стратегилем ишшэцэкэн дэлжээх.

Мы юфыгъомкэ прокурорхэм анахъэу анаэ зытырагъэтихэрээр къэралыгъо ыкли муниципальнэ къулыкъушэхэм хэбзэихъухагъэм къыдилытэу япшээрэйхъэр зэрагъэцаклэхэрээм лъялпэгъэнхэр ари.

2018-рэ ильэсүм имээхэу пыкыгъэм хъохэм, хъардхэм ыкли мылькуу алэклэльм альэнкъоцл шыпкъагъэ зыхэмийт къебархэр къызытыгъэ къэралыгъо къулыкъушэ 20-мэ ыкли

муниципальнэ къулыкъушэ 20-мэ дисциплинарнэ шэпхэдэкъижхэр атыральхагъэх. Къулыкъушэ къызэрхыкъохэм ямызакью, пэшэ ишнатэ аштхэри мыхэм ахэтых.

Ишнатэ зыыгъэ нэбгыри 9-мэ хабзэр аукъуа гыуу къыхагъэшыгъ, цыхъэ зэрафамышыжъирэм къыхэкъыкэ ахэм ашыщэу 5-мэ юридическэ шэпхэдэкъиж атыральхагъ, яшнатэ аштхэри мыхэм ахэтых.

Шэпхэдэкъиж арагъэхъыгъ

2018-рэ ильэсүм имээхэу пыкыгъэм къольхъэ тын-Іыхынным пэшиуеклорэ шэгъэхэу хэбзэукунонгъэ 600-м ехъу республикэ прокуратурэм къыхигъэшыгъ.

Ахэр дэгээзыжыгъэнхэм фэшл 470-мэ прокурорхэр ахэлпльагъэх. Улпльянхэм зээфхысыжьэу афхууцэхэмкэ, ишнатэ зыыгъэ нэбгыре 228-мэ дисциплинарнэ, нэбгыре 23-мэ административнэ шэпхэдэкъижхэр атыральхагъэх. Прокурорхэм улпльянхэм зэхашагъэхэм къаклэлхыкло нэбгыре 19-мэ уголовнэ юфхэр къафызэуахыгъэх.

Адыгэ Республика ичыпшэхэм къольхъэ

Зыгъэхъазырыгъэр КИАРЭ Фатим.

Мэзихым сертификат мин 328-м ехъу

УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд 2018-рэ ильэсүм иапэрэ мэзих ны мылькум исертификатэу пстэумкэ мин 328-м ехъу ытыгъ. Ахъщэкэ къэлпльятэмэ, ар сомэ миллиарди 137,2-рэ мэхъу. Фондым и Къутамэу АР-м ѿшэм а уахьтэм ытыгъэр сертификат 986-рэ.

Нахынпэрэм фэдэу псэуклэ амалхэр нахьшыу шыгъэнхэр ари мы ильэсми ны мылькур нахьбэхэм зыпэуагъэхъагъэр. Урысыер зэрэштгэтуу пштэмэ, унагьо зэрэтигъэхэм ашыщэу мин 322-м ехъумэ ари къыхагъэхъ. Аш ызыщанэм е унакэ къышыгъыгъ, е къэл ашырэм хильхагъагъ, е ышыгъахэм тиригъэлодагъэм пэуигъэхъажыгъ. Адрэхэм псэуплэ пае чыфуу банкым къылахыгъагъэр ны мылькумкэ ашынжыгъ. Адыгеймкэ мы ильэсүм сертификат зэрэтигъэхэм япроцент 99,3-м псэуклэ амалхэр нахьшыу шыгъэнхэм ны мылькур пэуагъэхъагъ.

Къэлэцыкъум иегъэджэн пае мылькур зыгъэфедэхэрээм япчагъаги ильэс къэл нахьбэхэм мэхъу. 2018-рэ ильэсүм аш процент 32,5-рэ хэхуааг ыкли аш фэдэ шоонгъоногъэ илэу лъэу тхылтыр къээтигъэхъэр мин 50-м ехъу. Мышкэ зиштуагъэ къэклуагъэр къэлэцыкъул гурьт еджалпэм чыкъаным нэмыхызэ гъэсэнгъэ зыгъэхъэгъэ ягъэгъотыгъэнным ны мылькур пэуагъэхъан фитхэу, аш пае ильэсцирэ ежэнхэ имыщыгъэ зыгъэхъэгъэ унашьо ѿшэм зэрхэгъэхъагъэр ари. Ар унэгъо мини 7,6-мэ агъэфеди, къэлэцыкъул ыгынгээлээ ыпкэ атагъ. Программэр ѿшэм зыгъэхъэ

къышыублагъэу Адыгейм ис унагьо сертификат зэрэтигъэхъэм ашыщэу 583-р ари къэлэцыкъум иеджэн ны мылькур пэуэзгъэхъагъэр.

Ны мылькур къыратынэу къызтефэрэ унагьо зигът макІэхэм аш къыхэхыгъэхъ ахъщээн мазэ къэс къафеклону агъэпсын амал ѿшэм зэрхэгъэри бэмэ агъэфедэ. Аш фэгъэхыгъэ лъэу тхыль мин 13-м ехъу УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд мы ильэсүм раҳынларь. Пстэумкэ сомэ миллион 453-рэ ахэм афатууцыгъах.

Ным ипенсие зыщызлэхъэрэм игъэпсын ны мылькур 2018-рэ ильэсүм иапэрэ мэзих зыгъэхъэуагъэр Урысыемкэ унэгъо 297-рэ. 2017-рэ ильэсүм аш фэдэ иуахьтэ егъэшшэгъэмэ, ар фэдитлукэ нахьыб. Къэлэцыкъул сэкъатыгъэ зиэм ишшэгъэ ашынжыгъэхъ ашынжыгъэхъагъэр унэгъо 35-рэ.

Ны мылькур фытегъэхъэгъэ программэр зыщыиэм къышыублагъэу сертификатэу Урысыем щатыгъэр миллиони 8,7-м нэсигъ. Ахъщэкэ ар къэлпльятэмэ, сомэ триллиони 2,17-рэ мэхъу. 2007-рэ ильэсүм къышыублагъэу Адыгейм щатыгъэр сертификат мин 29-м ехъу. УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд АР-мкэ и Къутам

ШРЫТХЭМ

(Иклюх).

Іофтхъебзэ гъэшіэгъоныр щылэнэгъэм щылхырыщиагъэ хуунымкэ АР-м гъэсэнгъэмэр шлэнэгъэмрэкэ и Министерствэ юфышко ышлагъ. Министерствэ кілэцыкхам ыкыи ныбжыкхам япүн ылъэнэйкъокл щылэнэгъэм къялтигъю пополикэр пхырыщыгъенимкэ и Гъэорышилпэ ипащэу Нэгэрэкъо Алый тывэрэцгъэгъозагъемкэ, Къумпъыл Мурат ишшагъекэ мы зэлукъэр хабзэ хьоу ригъэжъагъ. Блэкыгъэ ильесим егъепшагъэмэ, мыгъэ юфтыхъабзэм нахь зиушомбгъугъ, хэлажъехэрэм япчагъи хэхъуагъ.

Спортым, культурэм, гъэсэнгъэм, нэмымкэ лъэнэйкъохэмкэ къаахэцгъэ ныбжыкхам республикэм ипащэ ынаалэ атыригъэтин, гъэшёнх гухэль илэу блэкыгъэ ильесим мы юфтыхъабзэр зэхицгъагъ, — къитфедуатэ Нэгэрэкъо Алый. — Мы чылпэри Къумпъыл Мурат къыхэзыхыгъэр. Ныбжыкхам юфтыхъабзэм къедгъэблэгъэштхэм ягъэнэфэн тишьыпкъеу тидэлэжъагъ. Къулыкъу пэпчь мыш къэкъоныр зытефэу ылъитэхэрэр къыхихыгъех, нэужым тогогу тыхытихъагъ.

Республикэм иныбжыкхам шлэнэгъэ алэклэхэм, гъэхьагъэу ялхам тапэки зэрхагъэхъоштим Адыгейим ипащэ чанеу дэлжъэ. Ар къаушыхъаты зекло

тишт, — гъогум зыщитехъаштхэм къыуагъ Адыгэ Республикэм ипащэу Къумпъыл Мурат. — **Волонтерим и Ильэс тегъэпсыхъагъэу гукъекъу шуунхэхэр тиреспубликекъ къизфэдгъэфедэнхэ зэрэтльэкъищтим, шуагъэ къизэрхыищтим сицихъэ тель.**

Республикэм ипащэ дырягъэ зэдэгүүштэгъур упчэ-джэуап шыкхам тетэу гъэпсыгъагъэ. Шлоигъоныгъэ зиээр къэтэджын, зыгъэгумэкъирэ упчээр Адыгейим и Лышхъэ фигъэзэн амал илгэ.

Къумпъыл Мурат республикэм пэшэнгъэ зыдзыэрихъэрэ уахь-

нимкэ республикэм юфшэнэшко зэригъэцакъэрэр. Гъэсэнгъэм исистемэ иматериаль-нэ-техническэ зытет агъельшы, гурьт еджаплэр дэгьюу къэзыухыхэрэр целевой шыкхам тетэу авшээр гъэсэнгъэ зэрагъэгъотинэу агъаклох. Джаш фэдэу Адыгейим ит район пэпчъ кэ-

хэти къыгъэшьыпкъэжын фае, — юфтыхъабзэм хэлажъэхэрэм зафигъэзагъ Къумпъыл Мурат. — **Шлоигъоныгъэ зиэ пэпчъ зыкъыгъэлэгъон ыльэклишт. Зэнэкъокъухэм шуухэлажъ, зыжъугъэчан. Республикэм изытет нахьшум ыльэнэйкъокл ёзхъокынам**

тэм нахьшум ылъэнэйкъокл ёзхъокынагъэхэр щылэнэгъэм зэрэхъуяа альэкъыт гупчэхэр аашаш.

Ныбжыкхам гъэоришэнхэйн эпхыгъэ юфшэнхэхэнхэйн хэтишэнхэм тывиль. Ау къихэзгъэцы шлоигъу, юфэу ышшэрэр зэрэфэгъэцакъэрэр

фэбэнэрэ ныбжыкхам гъэоришэнхэм мэхъянэшхо ил.

Тэхүтэмыкье районым щылэнэдэжаклоу зыкл къэралыгъо ушэтийнамкэ гъэхъэгъэ дэгьюу дэдэхэр зиэгъэ Акэгъу Закир республикэм ипащэ игуу кыншыгъ. УФ-м и Правительствэ дэжэ щыл Финанс университетийн джырэ уахьтэм кэлэ чаныр щеджэ. Шлэнэгъэ куухэр зылэклэхэм тапэки гъэхъэгъэшхохэр ашын амал зэрэштэр а щысэмкэ Къумпъыл Мурат ишшыл кыншыгъэштэр.

Лъапсэр Къэухъумэгъэныр

2018-рэ ильэсир волонтерхэм я Ильэсэу зэрагъэнэфагъэр Къумпъыл Мурат зэхэсигъом къеклонгъэхэм агу къыгъэкъыгъ. Непэрэ мафэм ехүүлэу Адыгейим волонтер организаци 125-рэ ил. «Сохрани корни» зыфилорэ волонтер движение зэхажэнэу республикэм ипащэ игуу ылъэгъугъ. Адыгейим ичыопс дахэрэ итарихъ-культурэ кэлэнэ къэухъумэгъэнхэр ары аш пшээриль шхъяаэу илэр. Анахъеу ар зыфэгъэхыгъэр колхидскэ хэшъяаэрэ исп унэхэмэр.

Республикэм ипащэ къызэ-

Зэдэгүүштэгъу занкI

Шышхъэум и 17-рэ юфтыхъабзэм хэлэжъэрэ ныбжыкхам Къумпъыл Мурат нэхуасэ афэхъугъ. Пчыхъэ машлом дэжэ зэкхээ зэгъусэу щызэхэтихъагъэх, гүшүэгъэу щызэфэхъугъэх.

Къумпъыл Мурат анахъеу ынаалэ зытыридзэгъэ лъэнэйкъохэм ашын ныбжыкхам шлэнгъэ дэгьюхэр къафагъо-тигъэх.

къэкъогъэ купхэу гүшүэгъэу тывэрэхъагъэхэм.

— **Къушхъэу Фыщт тывдэкъонон хабзэ хьоу фежъагъ. Мы зеклом епхыгъэ гукъэ-къыж фабэхэр пстэуми къа-фэнэнэу сифай. Мыш тывы-щылэнэшт уахьтэм шхъээхыгъэу тывзэдэгүүштэгъэнэу уахьтэм**

ЯЗЭЛУКI

риуагъэмкэ, Адыгейим, анахьэу Кавказ къэралыгъю биосфернэ заповеднику слетыр зыщыкгуагъэм, зыми фэмыйдэ экосистеме ил. Къэралыгъю ыкы шъольыр Тхыль Плыжхэм адагъехъегээ псеушхъэ лъэпкъ 70-м ехъу хэс. Германием къикыгъэ шэныгъэлэхъю ашыгъэ уштынхэм къыззрагъэльагъорэмкэ, мы мэхэр жы дэдэх. Европэм ит псэй анахь лъагхэмкэ ятлонэрэ чыпэр псыхью Къыщэ дэжэ къыщыкыгъэм ыхыгъ. Аш метрэ 60,5-рэ ильэгагь.

Хэшьаэм икъэгъэнэжын аужырэ ильэсхэм гумэкыгъю къэуухэрэм ашыц. «Огнев-кэкэ» заджэхэрэ пкэшхэхум ар ыгъекодын им ишынагъо къеуу. Гумэкыгъю идэгъэзыжын хэбзэ къулукхэмрэ волонтерхэмрэ дэлажьэх.

— «Сохраним корни» зы-

помэ туыным, шён пытэхэм апышагъэхэ мыхъунхэм ахэр фэорышлэх. Яцыкгуагъом къыщегъэжьагъэу апкъышыол апсыхъээ къэтэджынхэм фегъасэх.

Къуиже Бисльян республикэм ипащэ упчэ езытигъэ ныбжык-кэхэм ашыц. Аш бизнес цыклоу ригъажэ шоигъу. Мы лъэнекъомкэ Ишыгъэгъу ыгъотыщтмэ, зэолэн фаемкэ Къумпыл Мурат зыфигъэзагь.

— Упчэу естыгъэм иджеуэл зытъижыгъэ, — нэужым къытфуютэ Бисльян. — Адыгэ лъэпкъым итарихъ зыпхырыщигъэ щыгъынхэр къыдээжыгъэнэир ары сизпильыр. Бизнес цыклоу езгъажэ шоигъомкэ Ишыгъэгъу къысфэхъущтэр къисиуагь. А лъэнекъомкэ силошлэн лъизгъэктэнэир симурад.

Къуиже Бисльян Мыекъоле

IIIэнэгъэ зытэгээль ныбжык-кэхэр ыпэк-лъык-тэнхэмкэ Адыгэир Ишыгъэгъу афэхъу. Аш ишысэу къеплон плъэкыщт Урысые зэнэкъоу «Лидеры России» зыфиорэр.

фиорэ проектын зишъольыр ишугъэ езыгъэкын, Адыгэим ичыопс, итарихъ-культурнэ къэн къэззыхуумэн шоигъоныгъэ зилэхэр зэрихыхыщих, — къыуагь Къумпыл Мурат. — Проектын иамалхэм ахэхъонын пae волонтер движением изэхэцаклохэм ашыщэу Урысые географическэ обществэр къетэгъэблагьэ.

Движением итамыгъэ хуушицыри къаугупшысыгь. Адыгэ тхыпхъэм фэдэу шыгъэу, ышыхагь тетыр хэшьаэм икнутамэхэмрэ итхапэхэмрэ, ычэгъкэ — исп унэр ылтапс.

Ныбжык-кэхэр яеплъык-кэхэр

Слетыр хэлэжьагъэхэм заудьгъэклагь, гүшүгэгъу тафэхъуугь, ахэм тофтхабзэм еплъык-кэхэм зыщыдгэгъэзогь.

Адыгэхъалэ инароднэ депутатхэм я Совет хэтэу Кушуу Аскэр къызэрэтиуагъэмкэ, якуп нэбгырэ 19 мэхьу. Адыгэхъалэ ыцэ дахэклэ зыгъэура ныбжык-кэхэр къащаагъэх, ахэм республикэм ипащэ гүшүгэгъу фэхъунхэм зыфагъэхъазыры.

— Спортын сицыкгуагъом къыщегъэжьагъэу сиыпиль, — къытфуютэ Адыгэхъалэ къикыгъэхэм ашыщэу Щэшэ Альберт. — Анахь сикласэр волейболыр ары. Мы лъэнекъомкэ зэнэкъоу зэхажэхэрэм купеу сиыхэтыр ахэлажьэштигъ, республикэмкэ хагъеунэфыкырэ чып-хэхэри къэтхыыштигъэх.

Блэкыгъэ ильэсэм мыш сиышыагъэп. Апэрэу сиыкызэрэклиагъэм къыхэклэу пстэури шоигъэшлэгъон. Анахьэу къыхэгъэшти сиоигъор чыопсым идэхагъэ зыпэшын зэрэшмыэр ары.

Кошхэблэ районым къикыгъэ Хашхьо Данэ гурит еджап-пээм зэрифэшшуашэу зыкышигъэлэгъуагь. Ишэнэгъэхэм ахигъэхъон гухэль илэу Адыгэ къэралыгъю университетын чэхъагь. Дэгью зэреджэрэм daikou спортыри шу елэгъу. Баскетболыр, волейболыр икласэх. Пшьешье ныбжык-кэхэрэ спубликэм и Лышхъэ къахигъэшыре ныбжык-кэхэм зэрахэхэгъэшшо.

— Баскетболымкэ разряд сил. Джаш фэдэу еджэнри къыспэблагь. Гурит еджап-пэр къызысэухым Москва сиыкгуагъэу

сышеджэ, — къытфуютэ Кошхэблэ районым къикыгъэ Чэтэо Аминэ. — Тапэкли гъэхъагъэу сиэхэм ахэзгэхъошт, сиыкыззыхыгъэ республикери дахэклэ къызэрэзгэлэгъоштим сиыпильыц.

Мамхыгъэ къоджэ псеуплэм ипащэу Таххумэ Русльян къызэрэтифюотагъэмкэ, Мамхыгъэ, Джыракъье, Хакурынэхъабэ ашыц ныбжык-кэхэр къащаагъэх.

— Спортын пыль ныбжык-кэхэр къыхэхтыгъэх, — къытфуютэ Таххумэ Русльян. — Мыш фэдэ тофтхабзэм мэхъанэшко ялэу сэлтьйтэ, сида

къэралыгъю технологическэ университетын щеджэ. Ицыкгуагъом къыщегъэжьагъэу самбэм ыкы дзюдом агыль. Спортымкэ игъэхъагъэхэм къащауцунэ зигъэхъазырырэп.

«Фыт-2018-рэ» зыфиорэ тофтхабзэм хэлэжьагъэ ныбжык-кэхэр алэгъуугъэ пстэуими ыгъэгушхуагъэх. Къумпыл Мурат дырэгъэгъэ зэдэгүүтигъэум культурнэ программэ гэшэгъон къык-элъык-уагь.

ГҮОНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.

Сурэтхэр А. Никановым тырихыгъэх.

Хэбзэухъумаклохэм къаты

ИзекIуакIэ гурыIогъуай

Адыгэ Республика м хэгъэгу клоцIофхэмкIэ и Министерствэ кыIэкIэхъэрэ оперативнэ къебархэм язэфхысыжхэм кыIзэрагъэльагъорэмкIэ, цыифхэм азыфагу кытеджэгэ зэмьизэгыныгъэм кыхэкыкIэ ашIээз ямые мылькур агъэфыкъо. Бэхэм къагурымыIорэр мыш дэжым ахэм уголовнэ пшэдэкыжь ахын зэральэкыщтыр ары.

Полицием иучастковэ уполномоченнэхэм аугъоигъэ материалхэмкIэ тикъэл шхъяа щыпсэурэ ильэс 44-рэ зыныбжь хульфыгъэм ылъэныкъокIэ мыш фэдэ Iоф кыIзэуахыг. Хэбзэухъумаклохэм зэрагъэунфыгъэмкIэ, хульфыгъэмрэ ильэс 47-рэ зыныбжь бзыльфыгъэмрэ гъогум кытихъуухъэгэ хуугъэ-шлагъэм зэдхэфагъэ. АшIыпкъ кыкыкIэ нэбгыритум азыфагу зэмьизэгыныгъэ кытеджаг. Хульфыгъэр гүшIэм хэкли, машинэм ируль кэрытIысхы, Иеклыб къэралыгъом кыщидагъэкыгъэр автомилеу бзыльфыгъэр зыкIерысым заулэрэ euагь. Ау ари шломэкагъ, такъикъ заулэ тешIагъэр авариер кызщыхууѓа чыпэм кыгъээжки, автотранспортым ыпэкIэ етлани зэ кьеугь. Мыш дэжым хульфыгъэм изекIуакIэ гурыIогъуай.

Хуугъэ-шлагъэр кызщыхууѓа полицием икуулыкъушIехуу къэсыгъэхэм бзэджашIэр зыщицыр, ар зыщицырээр агъенуэнфыгъыкIи бэ темышIуу къаубытыгъ. Экспертизэм кызэригъэльэгъуагъэмкIэ, бзыльфыгъэм зэрареу рахыгъэр соме мини 126-рэ мэхъу.

УФ-м и Уголовнэ кодекс ия 167-рэ статья иапэрэ Iахъ кызэригъянафа, мыш фэдэ бзэджашIагъэ зезыхъагъэхэм ильэс 2-м нэс хапс къахын альэкыщ. Арышь, мырэущтуу

шъуэзкоим ыпэкIэ, ашI кыкIэлтыкIон ылъэкыщтым шъуетупши.

Пенсионерым етыгъуагь

Зыныбжь хэкIотэгъэ хульфыгъэм УФ-м хэгъэгу клоцIофхэмкIэ и Министерствэ иотделэу Мыекъопэ районым щыIэм мы мафхэм зыкыфигъэзагь. АшI кызэригъо таатыкIэ, гъэмэфэ унэ цыкIоу ишагу дэтим ильгиэ мылькум щыI ратыгъукигь.

Хэбзэухъумаклохэм зэхажэгъэ оперативнэ-лыхъон Iофтхъабзэхэм къакIэлтыкIоу бзэджашIагъэр кызщыхууѓа чыпIэм Iеуухэр кыщагъотыгъэх. АшI ишуагъэкIэ бзэджашIэр зыщицыр агъенуэнфын альэкыгъ. Ар поселкэу Каменномостскэм щэпсэу, ыпэкIэ пчагъэрэ хапсым дэсигь. БзэджашIагъэ зезыхъагъэу зэгцафэхэрээр уголовнэ лыхъоным икуулыкъушIехэм къаубытыгъ. Хульфыгъэм иунэ кыззальыхуум, тыгыгуяа хэм ашыщхэр кыргагъотаагъэх. Уголовнэ Iоф кызэуахыг, зэгцафэхэрээр лажэе илэу хыкумым зигъеунэфыкIэ, ильэс 5-м нэс хапс къыхын ылъэкыщ.

Спорт мэфэкI

Адыгейим иполицейскэхэр Мыекъопэ районым Iоф щызышIэрэ зыгъэпсэфыпIэу «Горная» зыфиорэм мы мафхэм щыIагъэх.

Джырэ уахтэм ашI кIэлцIыкIу 300-мехъумэ зыщаагъэпсэфы, япсауныгъэ щагъэпштэ. Ахэр тиреспубликэ имызакъоу, тикъэралыгъо инэмийкI шьольтырхэм къарыкIыгъэх. Адыгэ хэку милициер зызэхажагъэр ильэс 96-рэ зэрэхъурем ыкIи физкультуристикIи и Мафэ ихэгъэуэнфыкIи Iофтхъабзээр агъэхъыгъагъ.

Полицием ихэушхъафыкIыгъэ подразделенихэм якуулыкъушIехэм бэнэнымкIэ ыкIи Iашэм игъэфедэнкIэ IеэпIэсэныгъэу ахэлъыр кIэлэджааклохэм нэрыльэгъу афашыгъ. Специалист-кинологхэм якъэгъэльэгъон къэзэрэугоицIэхэм ашIогъешIэгъоныгъ, анахъеу полицейскэхэм ыкIи ахэм ягъусе хэе гэсэгтэхэм бзэджашIэр къаубытын зэральэкыщтыр.

ЕжI кIэлэджааклохери щысыгъэхэп,

спорта зэнекъоку зэфэшхъафхэм ахэлэжьагъэх. Ахэм ашыщхэу анахъ дэгъоу

зыкъээгъэльэгъуагъэхэм шуухафтынхэр афашыгъэх, афэгушуагъэх.

ШъэжыекIэ заулэрэ зыхэпыджехэхэ ильэс 66-рэ зыныбжь хульфыгъэр Адыгэ республикэ клиническэ сымэджецшым кызэращагъэм фэгъэхъыгъе къэбар хэбзэухъумаклохэм къаалекIэхъагъ. Цыфым шъобж хыльэхэр зэрэтиращагъэхэм кыхэкIэу полицием икъэлэ отдел иследственнэ подразделение уголовнэ Iоф кызэуихыгъ.

Мы бзэджашIагъэр зезыхъагъэр гээунэфыгъэнным фытегъэпсихъэгъе оперативнэ-лыхъон Iофтхъабзэхэр хэбзэухъумаклохэм зэхажагъэх. АшI ишуагъэкIэ полицием иучастковэ уполномоченнэхэм бзэджашIагъэр зезыхъэгъе бзыльфыгъэр агъенуэнфын, нэужжим къаубытын альэкыгъ. Ар Мыекъуапэ щэпсэу, ильэс 35-рэ юныбжь, хульфыгъэм инэуасэу щытыгъ.

Бзыльфыгъэр ышIагъэм еуцопIэжыгъ, нэбгыритум азыфагу кытеджагъэ зэмьизэгыныгъэм кыхэкIэхъагъ. АшI кIэп грамми 130-рэ къыргагъотагь. Уголовнэ Iофыр Шэуджэн район хыкумым зэхишищт.

БзэджашIагъэфенде

Хыкумым зэхишищт

Ильэс 37-рэ зыныбжь хульфыгъэм ылъэныкъокIэ кызэуахыгъэ уголовнэ Iофыр УФ-м хэгъэгу клоцIофхэмкIэ и Министерствэ иотделэу Кощхэблэ районым щыIэм зэхишищт.

Наркотикхэр хэбзэнчье зэрэзригъэгъотыгъэхэм, зэрэйгыгъэхэм ыкIи зэрэзэригъэх япхыгъэ статьямкI ар агъэмисэ.

Хульфыгъэм ишагу дэт посэуалэ горэм гэбэлтыгъэшишигъэхэм къыхагъэшыгъ. АшI кIэп грамми 130-рэ къыргагъотагь. Уголовнэ Iофыр Шэуджэн район хыкумым зэхишищт.

**НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ТХАРКЬОХЬО
Адам.**

Адыгэ къужьым и Маф

Чыиг шъхъапэр лъапсэм егъэбагъо

(Икзух).

Пщэрхъапэм зэфещэх

Лъэмиджым узэрикіеу пщэрхъапэхэр, сатиушхэм къизилюхыгъэ щаплэхэр, чыиг шхъуантийхэр къэльягох. Пщэрхъапэм екүурэр нахыбэу къытыхъулыг. Адыгэ щэламэм, хъалыжом, фэшхъафхэм аклэупчэх. Къужьым и Мафэшь, къужьыр зыдэль хъалыжохэр агъажьех.

Хъалыжом ымэ зэрэлшур хагъэунэфыкызэ, пщэрхъаклохэм якоплаагъэхэр адигэ шхыныгъохэм аклэупчэх, къэбар шъэфэу апильхэр зэрагъашэ ашлонийу. Лым, тхъацум, нэмыйхэм ахашыкыгэ гъомылапхъэхэр зэрэстирхэу йанэм тырагъэуцох.

Шухъафтынхэр

Сырыфыг укъэкуагъэу сатиушхэм уягъуякон пльэкыцтэп. Адыгэ лъепкэ йемэ-псымехэр, унагъом ищыкэгэе пкыгъохэр, пшашьэм е нэмыйк ныбджэгүм шухъафтын фэпшын пльэкыцтхэр, къушхэм къыщыкыре уцхэм ахашыкыгэ щайуцхэр, шьюз эзэфшхъафхэр, фэшхъафхэри нэпльэгүм къефэх.

Щайуцхэм зашыгъэгъозэштмэ, тхыгъэхэр ягъусэх. Псауныгъэм игъэлтэнкэ щаим имэхъанэ уеджагъэу зыгорэхэр пщэфынхэм фэш уахадэ. Мэшэлах, къахэпхынэу щылэр бэ.

Гъогур къяджэ

Сырыфыг асфальткэ гъэпкээгэ тьогу илэп. Мижъуаклэхэм, етгэйхэм, гъучын нахь пытэхъугэе мижъохэм уатеуцозэ бгышхъэм удэклуае. Лъэмиджхэр щынагъохэп. Гъучи хъагъэхэм ахэр къагъедахэх. Сырыф чынопсым къыгъэгубжымэ къиущт, лъэрхъафхэм ялтагъохэр зэфишыцтых. Аш щымыщынэхэу, тьогу хъылтээр къызэзэйнэхэйн зытэйкыцтэу зекю ежъагъэхэм гүшүэгэйту тафэхъуг.

«Руфа-Турим» ипащэу Биба Муратрэ археологэу, шэнэгээлжээ Тэу Аспланрэ Сырыфыг иадыгэ къужъягъэхэр зээзыгъэлжээгэ зышлонгъохэу километрэ заулэх хъурэ тьогу зэмьтээфагъэхэм тэхъагъэхэм къафэгушуагъэх, ямурадхэр къадэхъунхэу Тхъэм афельэгъэх.

— Москва тыкъикыгъ, — къитиуагъ Ольга Устиновам. — Апэрэу Адыгэ Республиком таатыкъиуагъ. Блэкыгъэ ильсэым тиалахъялхэр Сырыфыг щыланьх. Альэгъуягъэр, зэхахыгъэр къызытфалотэжым, Адыгейим ипсыхъохэр, икушхъэхэр нахышиоу зэдгээшлэнхэу гъогу чыжьем таатыхъагъ...

Пшашьэе ищыгъэу Лыпажку Нэфынэ Тыркуем щэпсэу. Адыгабзэр ышлэреп, арэу щитми, инэплэгъукэ къитиуагъэр псынкэу къыдгурлыуагъ. Жыыр къабзэ, Сырыф иорхэм уапхырэллэ. Пшашьэм ыцээрэ псыхъор къашэтизэ нэфынэу къызэрэлжэгээрэмрэ гупшысэу ахэтхырэр лъепкэ шлэжым, щылэнгъэм къапкырыркыях.

Адыгэхэр итэкъухъагъэхэу дунаим тетых, тидэ щылэнхэми, Хэкужьым ичъюоп зытагъэгъупшэрэп. Ятирихь чыгу зэфэнэгушохэу щызэлжэх, сэламэу щызэрхырэр гум ифэбагъ, псэм игъогогу.

Пшашьэ шхъац дахэр

Хъанэхьу Сайфулахь Тыркуем къикыжыгъэу Мыекуюапэ щэпсэу, адигабзэр унагъом щызэрхырэр гум ифэбагъ, псэм игъогогу.

Ижъирэ лъэхъаным къыщыублагъэу адигэхэр чыигхатэхэм апыштэгъагъэх. Чыиг шхъэпэ бэгъуагъэхэр адигэ лъепкэ гупшысэм къышежъех.

мыер ыкчи къужьыр къышытыу-тъоицхэх.

Адыгэ чыигхатэхэм яхылпагъэх Мичуриным къитхыжыгъагъэхэм тяджэу зэл къизэрэхэкыгъэр. Зэфэхысыжъхэм къашхъяты ижыре лъэхъаным къышыублагъэу адигэхэр чыигхатэхэм зэралыцахъэхэр. Чыигшхъэпэ бэгъуагъэхэр адигэ лъепкэ гупшысэм къышежъех. Зэрэхъурэмкэ, Мичуриныр адигэхэм ячыгхатэхэм акырыпльыштыгь, тильэпкэгъухэм тофшэкшэлоу алэкэлтыр зэригашшэштыгь, щысэ атырихыштыгь.

Чыигчэгъхэм къаштытугъоинэ къужьхэр ёшшух, бэдээрим е тучаным ахэм афэдэ ащащэу тирихылгагъэп. Къушхъэм таатыкъеэхэе, зыптыхъэпэ лагамэ тидэклюягь. Аш укъептыгь, урамыр щызекорэ машинэхэр, псэуплэ унэхэр цыкликъуяхэх, бжымым чэфэштхэу къышщхэх.

Жыым икъэбзагъэ укъитемыгүшүэу ор-орзу зэбгээлэгъуныр нахыши. Псауныгъэр зыгъэптиэ зышонгъохэр Сырыфыг нахыбэрэ къэрэкох.

Зэнэкъокъугъэхэп

Къужь зыдэль хъалыжохэр зэхэцаклохэм агъэжъагъэх, лылэпсир ашыгъ. Къужъяляльэм къехыжыгъэхэм иенэ шыгъэр къафызэуахи, лъепкэ шлэжым тегущыгъэх. Хъалыжъор анах дэгүү тээжъэгъэнэм, нэмийхэм афэхъэхыгъэ зэнэкъоху зэрэхамыщагъэр нахышилкэ тэллэйтэ. Амалэу агъэфедэрэм зыщыгъэгъозэнэ дэгүү, аш фэдэ зэхахьем анах илэлэасэр къышыхбгээшынэм упльзэу уахьтэр бгээхоным шуаульэ къытырэл. Шыкшэшлүхэр, тарихь къэбэрхэр къышарэуатэх. Спортым зэрэшталоу, зэкъошныгъэр терэлж. Пщэрхъаклохэу Александра Белаям, Алина Шахназаровам, Бибэ Мурат тафэрэз.

Адыгэ къэбым фэгъэхыгъэ мэфэлэхэзахьэр ишэхэхэу юнагъом и 28-м Сырыфыг щызэхашэнэу щыт. Аш фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр, Къужь и Мафэ тигъэшыгъэ зэфэхысыжъхэр, Сырыфыг ишэхэхэу джыре нэс икъоу зэтэмыгъэшлэгъэхэр, елпльыкэ зэфэшхъафэу щылэхэр «Адыгэ макъэм» къышыхэтэутиштых.

ЕМТЫЛЛЬ Нурбай.

